

CORVINA KÖNYVTÁR-AUTOMATIZÁLÁSI RENDSZER ISMERTETŐ

Tartalomjegyzék

1. CÉGISMERTETŐ.....	4
2. A CORVINA KÖNYVTÁR-AUTOMATIZÁLÁSI RENDSZER.....	4
2.1. A CORVINA RENDSZER FUNKCIÓI ÉS JELLEMZŐI	4
2.2. SZABVÁNYOK TÁMOGATÁSA	5
2.3. MOKKA-KOMPATIBILITÁS	5
2.4. HÁLÓZATI EGYÜTTMŰKÖDÉS.....	6
2.5. BIZTONSÁG.....	6
2.6. A CORVINA RENDSZER FELÉPÍTÉSE.....	7
2.7. A CORVINA RENDSZER MODULJAI	7
2.7.1. Keresőmodul.....	7
2.7.2. Katalogizáló modul	9
2.7.3. Kölcsönzés.....	12
2.7.4. Beszerzési modul.....	15
2.7.5. Folyóirat modul	19
2.7.6. Vezetői információs rendszer - jelentések készítése	20
2.7.7. Rendszeradminisztráció	20
3. KIEGÉSZÍTŐ SZOFTVEREK.....	21
4. KAPCSOLÓDÓ SZOLGÁLTATÁSOK	22
4.1. TELEPÍTÉS	22
4.2. KONVERZIÓ.....	22
4.3. KONZULTÁCIÓ.....	23
4.4. OKTATÁS.....	23
4.5. RETROSPEKTÍV KONVERZIÓ.....	23
4.6. TÁMOGATÁS	24
4.6.1. Rendszer-felügyelet*	24
4.6.2. Rendszertámogatás	25
4.6.3. Szoftverkövetés	25
5. REFERENCIÁK	27
5.1. ORSZÁGOS SZOLGÁLTATÓ RENDSZEREK	27
5.2. EGYETEMI, FŐISKOLAI ÉS KUTATÓINTÉZETI KÖNYVTÁRAK	27
5.3. KÖZMŰVELŐDÉSI KÖNYVTÁRAK	28

e-Corvina

5.4.	SZAKKÖNYVTÁRAK.....	28
5.5.	MÚZEUMOK.....	29
5.6.	LEVÉLTÁRAK.....	29

1. CÉGISMERTETŐ

Cégünk, az e-Corvina Kft. 2003-ban alakult, miután a T-Systems Dataware Kft.-ből kivált a szoftvertermékek fejlesztésével foglalkozó csoport, és azóta új néven folytatja a közel tíz éve megkezdett fejlesztő munkát.

Az e-Corvina Kft. két stratégiai termék, a Corvina integrált könyvtár-automatizálási rendszer és az adActa elektronikus iratkezelő rendszer fejlesztésére és támogatására alakult, építve a hosszú évek óta együtt dolgozó munkatársak tapasztalatára, a meglévő partnerek elégedettségére és a két termék piaci elismertségére. 2004 közepén a cég bővítette profilját SMS és WAP alapú mobil tartalomszolgáltatási megoldásokkal.

A könyvtár-automatizálás területén nyújtott szolgáltatásaink magas színvonalát olyan megrendelők elismerése jelzi, mint például a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, az Országgyűlési Könyvtár, továbbá egyetemi könyvtárak és számos egyéb magyarországi könyvtár.

2. A CORVINA KÖNYVTÁR-AUTOMATIZÁLÁSI RENDSZER

A Corvina célja a könyvtárak jellemző funkcióinak kiszolgálása mérettől és számítógépes platformoktól függetlenül. Fontos számunkra, hogy rendszerünk a szabványok széleskörű alkalmazásával a könyvtárak közötti együttműködési formákat – közös katalógusépítés, rekordletöltés, könyvtárközi kölcsönzés, dokumentumszolgáltatás – is messzemenően támogassa. Valljuk, hogy a könyvtárak számára az igazi értéket nem maga a számítástechnikai rendszer, hanem a segítségével létrejött és kezelt adatok képezik. Ezért is tartozik céljaink közé ezen adatok további felhasználásának elősegítése a nyílt, szabványos, jól dokumentált kezelőfelületek biztosításával.

2.1. A Corvina rendszer funkciói és jellemzői

A rendszer moduláris felépítésű, az egyes könyvtári munkafolyamatokat – a beszerzést, a folyóirat érkeztetést, az olvasói kereséseket, a katalógus karbantartást, a kölcsönzést és a vezetői információs rendszert – külön modulok valósítják meg. A rendszer integrált jellegét éppen az adja, hogy az egyik modulban bevitt adatok egy másik, kapcsolódó modulban azonnal láthatók és használhatók. Így például lehetséges, hogy az éppen megrendelt címek már az olvasói katalógusban is láthatók a megérkezés várható idejével egyetemben, vagy hogy a könyvek pillanatnyi lelőhelye a beérkezéstől a kölcsönzésig az olvasók számára is folyamatosan nyomon követhető.

Mivel napjainkban az Internet robbanásszerű elterjedésével a könyvtárak szerepe is változóban van, a könyvtári rendszereknek fel kell készülniük az ebből adódó, változó igényekre. Az USA példája azt bizonyítja, hogy a könyvtárak szerepe nemhogy csökkent volna az egyre több információ Interneten való megjelenése folytán, hanem egyenesen nőtt, hiszen ott a könyvtár egyfajta közvetítő közeggé válik mindazok számára, akik nem rendelkeznek Internet elérési lehetőséggel.

Ehhez a professzionális tájékoztatói munkához is támogatást ad a Corvina, hiszen a katalógusban nemcsak fizikailag is meglévő médiákat rendszerezhetnek a könyvtárosok, hanem virtuális, az Interneten fellelhető információforrásokat is. Nemcsak ezek katalogizálásának legelterjedtebb szabályrendszerét ajánlja fel a Corvina, hanem így lehet például a keresőrendszerből a bekötött folyóirat adatain túl egy kattintással hozzájutni Internetről ugyanazon folyóirat legfrissebb napi vezércikkéhez.

2.2. Szabványok támogatása

A rendszer tervezésekor alapvető szempont volt a könyvtári világ szabványainak, így az ANSI és NISO szabványoknak a betartása. A Corvina alapvető belső adatstruktúrája a USMARC szabványt követi, de valamennyi kezelői felületen támogatja a HUNMARC-ot is, ami lehetővé teszi a többi elektronizált könyvtárral történő egyszerű adatcserét. A keresés során támogatott szabványok a Z39.58 (CCL) és a Z39.50. Az adatbázis CCL felülete TCP/IP szabványos protokollon keresztül tetszőleges Telnet vagy SCP ablakból, vagy HTML protokoll segítségével bármilyen böngészőből elérhető. A keresés és rekordletöltés során lehetséges a HTTP protokoll használata is, választható rekorretöltési formátum az XML is. A rekordtárolás során a rendszer a kétfajtos ALA karakterkészletet használja, amely gyakorlatilag az összes diakritikus jel használatát lehetővé teszi. A megjelenítés ISO Latin 2 szabvány szerinti. A multimédia adatelemek tárolása szintén a USMARC szabványon alapul.

A közelmúltban fejeződött be a Corvina OAS (Open Archive Standard) protokolljának fejlesztése. Ez a megoldás alkalmassá teszi a Corvina rendszereket, hogy adatszolgáltatóként (data provider) a Nemzeti Digitális Archívumhoz (NDA) csatlakozzon. A metaadatok szolgáltatása az OAS keretében Dublin Core formátumban történik.

2.3. Mokka-kompatibilitás

A Corvina rendszer fejlesztése során, a kezdetektől fogva az egyik legfontosabb szempont, a rendszerek átjárhatóságát és hierarchikus összekapcsolását biztosító, szabványos kommunikáción alapuló nyitottság volt. Ez a tulajdonság tette alkalmassá a rendszert, hogy az első magyar közös katalógus, az ODR alapját jelentő VOCAL rendszer, majd később a MOKKA rendszer alapjául szolgáljon. Ugyanez a tulajdonság biztosítja, hogy a Corvina rendszert használó könyvtárak minden erőfeszítés és plusz munka nélkül tudják teljesíteni a MOKKA részéről elvárt adatszolgáltatást, és teljes mértékben ki tudják használni a MOKKA rendszer adta előnyöket.

A MOKKA kompatibilitást természetes módon bizonyítja az, hogy a MOKKA is a Corvina rendszeren alapul, valamint az, hogy a MOKKA-t használó könyvtárakban a Corvina a legelterjedtebb rendszer.

A katalogizáló munka a Corvina és a MOKKA rendszer egyidejű használatával jelentős mértékben egyszerűsödik. A Corvina rendszer katalogizáló moduljából indított kereséssel, a saját adatbázisban kereséssel megegyező módon és azonos felhasználói felületen kereshetünk a MOKKA katalógusában is. A megtalált rekordok egy kattintással vagy billentyű lenyomással, közvetlenül a szerkesztő ablakba tölthetjük be. A rekordot kiegészítjük a lelőhely és példány adatokkal, és elmentjük az adatbázisunkba. Mentéskor a Corvina rendszer gondoskodik a rekord automatikus

továbbításáról a MOKKA rendszer felé. Néhány másodperc múlva a MOKKA-ban megjelenik a lelőhely információkkal kiegészített rekordunk.

A Corvina rendszer web-es felületének nyitott architektúrája, a rendszer tetszőleges pontjában belépési lehetőséget biztosít. Ennek következtében, a MOKKA rendszer keresőfelületéről egy lépésben, közvetlenül a kiválasztott rekord részletes helyi státuszadatainak megjelenítési ablakába léphetünk át. Ez biztosítja egyidejűleg az ODR rendszeren keresztüli könyvtárközi kölcsönzési kiszolgálást is.

2.4. Hálózati együttműködés

A Corvina rendszer több könyvtárak közötti együttműködési modellt támogat.

Az első modell a közös infrastruktúra használatán alapul. Ebben az esetben a szerver közös, amelyen az együttműködő könyvtárak külön adatbázisokat építenek. Ennek előnye, hogy kisebb a szerver és az adatbázis-kezelő rendszer fajlagos üzemeltetési költsége, és hogy a könyvtárak saját testreszabott indexelési és katalogizálási stratégiát dolgozhatnak ki. Hátrányt jelent viszont a bibliográfiai leírások és törzsadatok duplikálódása.

A második modell szerint az együttműködő könyvtárak nemcsak közös szerveren dolgoznak, hanem közös adatbázist is építenek. Az üzemeltetési költséget ez a megoldás tovább csökkenti, a duplikálódást is kiküszöböli, de felvetődik a könyvtárak eltérő, egyedi igényeinek kérdése. Ez azonban nagyrészt ebben a modellben is kezelhető problémát jelent: a Corvina rendszer rugalmas konfigurációs lehetőségeinek köszönhetően az együttműködő könyvtárak ebben az esetben is saját kölcsönzési és reklamálási politikával, saját költségkeret-rendszerrel, saját állomány- és olvasó-nyilvántartással rendelkezhetnek. A megfelelő konfigurált jogosultsági rendszer azt is garantálja, hogy minden könyvtár csak a saját adataihoz fér hozzá. Az egyetlen dolog, amelyben az együttműködő könyvtárak alkalmazkodásra kényszerülnek az indexelési és katalogizálási stratégia. A második modell további előnyei letéti mozgások egyszerű kezelése és státuszuk követése, összehangolható gyarapítási és kölcsönzési politika, olvasók jobb kiszolgálása (egyszerre kereshetnek több könyvtár adatbázisában, letéti, könyvtárközi mozgások esetén is tájékozódhatnak a könyvek aktuális lelőhelyéről és kölcsönzési státuszáról.)

A Corvina rendszer mindkét modellre vonatkozóan rendelkezik referenciával.

2.5. Biztonság

A Corvina adatbiztonsága megfelel az általános könyvtári igényeknek, már a rendszer alapkiépítésben is. Ez egyrészt jelenti az adathozzáférés biztonságát, hiszen csak a feljogosított felhasználók férhetnek hozzá a nem nyilvános adatokhoz, a rendszeradminisztráció során kialakított jogosultságoknak megfelelően. Másrészt a használat során fellépő emberi hibák vagy meghibásodások által okozott adatvesztés is minimalizálható az ajánlott – háromszintű – mentési rendszerrel. Hibatűrő alrendszerek használatával a rendelkezésre állási idő kritikus felhasználási területeken is kielégítő.

e-Corvina

2.6. A Corvina rendszer felépítése

A Corvina programcsomag kliens – szerver felépítésű. Központi gépe UNIX szerver, a rendszer adatainak tárolását a központi gépen futó Oracle relációs adatbázis kezelő rendszer végzi. A kliens munkáállomások Linux vagy Windows alapú számítógépek.

A kliensek lokális hálózaton vagy Interneten keresztül csatlakozhatnak a központi gépek valamelyikéhez (akár egy másik intézmény szerveréhez is). Ez a felépítés széles skálán méretezhető a felhasználók igényei szerint mind a központi rendszer, mind a kliensek oldalán, hibatűrő alrendszerek használatával biztosítva a folyamatos rendelkezésre állást. A legnagyobb installációk esetén a nyilvános felhasználók számára egy külön front-end szerver biztosíthatja a keresések gyorsabb kiszolgálását.

A kliensek kommunikációjukhoz saját protokollokat használnak, melyeknek leírását igény esetén átadjuk felhasználóinknak. Így lehetővé válik akár speciális célú kliensek felhasználóink által történő létrehozása is.

2.7. A Corvina rendszer moduljai

A rendszer moduláris felépítésű, az egyes könyvtári munkafolyamatokat – a beszerzést, a folyóirat érkeztetést, az olvasói kereséseket, a katalógus karbantartást, a kölcsönzést és a vezetői információs rendszert – külön modulok valósítják meg. A rendszer integrált jellegét éppen az adja, hogy az egyik modulban bevitt adatok egy másik, kapcsolódó modulban azonnal láthatók és használhatók. Így például lehetséges, hogy az éppen megrendelt címek már az olvasói katalógusban is láthatók a megérkezés várható idejével egyetemben, vagy hogy a könyvek pillanatnyi lelőhelye a beérkezéstől a kölcsönzésig az olvasók számára is folyamatosan nyomon követhető.

2.7.1. Keresőmodul

Az OPAC modul a piacon található rendszerek viszonylatában is igen kifinomult szolgáltatásokat nyújt. Rendelkezésre állnak kulcsszavas keresések a felhasználó által tetszőlegesen definiált indexekre (szerző, cím, tárgyszavak, kiadó, megjelenés éve, ETO, LCCN, ISBN, vonalkód, típus, nyelv, stb.), valamint böngésző keresés lehetséges szerző, cím, kontrollált tárgyszavak és egyéb tetszőleges adatelemek listájában. A keresést szűrhetjük nyelv, dokumentumtípus, dátumintervallum és lelőhely szerint, az utóbbi azt is lehetővé teszi, hogy az olvasó eldöntse, hogy csak egy meghatározott tag- vagy fiókkönyvtárban kíván-e keresni vagy az egész adatbázisban.

JavaPAC - Adatbázis : Kossuth Lajos Tudományegyetem Központi Könyvtára

Fájl Rekord

Kosztolányi mint Szerző Nyelv összes nyelv

és vagy

Esti mint Cím Tipus összes típus

és vagy

mint Tárgyszó Lelőhely könyv térkép kottazenevizuális

és vagy

mint ISBN Kiadási év Időszak

Keresés

Nr	Szerző	Cím	Dátum
1	Kosztolányi Dezső	Esti Kornél /	[c1936] am
2	Kosztolányi Dezső	Esti Kornél /	1966 am
* 3		Magyar költők sikolya a XX. században	1989 jm
4		Örök magyar versek [Hgf.] /	1994 jm
5	Kosztolányi Dezső	Esti Kornél /	[1981] am
6	Babits Mihály	Babits hangja [Hgf.] : Babits Mihály v	1984 jm
7		Verset mondok [Hgf.] : Latinovits /	1984 im
8	Kosztolányi Dezső	Esti Kornél /	[1997] am
9	Kosztolányi Dezső	Esti Kornél ; Esti Kornél kalandjai /	1995 am

Gyakorlott Megtekintés a(z) 1. ablakban 2. Rekordok száma : 9

Szerkesztés Bővítés

1. ábra – Corvina általános keresőfelület

A keresések a szokásos logikai operátorokkal (AND, OR, NOT) kombinálhatók, lehetséges a találati halmazok megőrzése és későbbi keresésben való használata (bővítés, szűkítés). A rendszer széleskörű paraméterezhetősége folytán a keresési lehetőségek korlátlanok. Minden MARC mező indexelhető, és ezután keresésben használható. Lehetséges összetett indexek kezelése is, ugyanazon MARC mezők és almezők több indexben is szerepelhetnek. A keresőkérdések összeállítását a grafikus felület rendkívül egyszerűvé teszi, ugyanakkor a haladó felhasználók használhatnak parancsnyelvű (CCL) kereséseket is.

A keresések során lehetséges a csonkolási operátor használata, nemcsak a szavak végén, hanem azok elején is. A keresések során relációs és intervallum operátorok használata is megengedett. A program tárolja a korábbi kereséseket (keresési „history”), amelyeket halmazműveletekben tudunk felhasználni.

A találati halmaz egy oldalon megjelenő sorainak száma konfigurálható. Az adatokat többféle formátumban jeleníthetjük meg a képernyőn, menthetjük el fájlban vagy a nyomtatón: rövid, normál, hosszú, az összes adatelemet tartalmazó MARC formában vagy cédulaformátumban. A rövid és a MARC formátum adott, a többi a felhasználó igényei szerint tetszőlegesen definiálható. A nyomtatást és az exportálás történhet rekordonként vagy elmenthetjük együtt az egész találati halmazt, mindkét esetben választhatjuk akármelyiket a fenti formátumok közül.

1. ablak

8. [Book/Monograph]

SZERZŐ Kosztolányi Dezső (1885-1936)
CÍM Esti Kornél / Kosztolányi Dezső
MEGJELENÉS Budapest : Akkord, [199?]
TERJEDELEM 221 p. : 19 cm
MEGJEGYZÉSEK Sorozat: (Talentum diákkönyvtár, 1217-6931)
ETO JELZET 894.511-31*190/194*Kosztolányi Dezső
ISBN SZÁM 963 8396 40 7
EGYÉB NEVEK I. Talentum diákkönyvtár

LELŐHELY Voyager Demo Könyvtár
MELYRABIZI SZÁM K 832.977

☐ Normal
☒ Hosszú
☐ MARC
☐ Status

Betöltés
Következő
Előző
Bezárás

2. ábra -- Rekordmegjelenítés hosszú formátumban

A modul információkat nyújt az egyes példányok lelőhelyeiről, kölcsönzési állapotokról, valamint segítségével megtudhatunk speciális állapotokat is: például ha egy könyv vagy folyóirat megrendelés alatt áll, elveszett, szállítás alatt van, stb.

A modul képes a hagyományos módon katalogizált médiákhoz – az egykori katalóguscédulák számítógépes megfelelőihez – hozzárendelt, különböző digitalizált objektumok megjelenítésére is. Ilyenek lehetnek például a digitalizált hangfelvételek vagy azok egy-egy jellemző részlete, álló vagy mozgókép, esetleg a folyóirat elektronikus változatának címe (URL-je). Ezáltal lehetővé válik a könyvtárak legértékesebb - sok esetben az olvasók elől elzárt - különgyűjteményeinek nyilvános szolgáztatása is.

A keresési szolgáltatásokon túl a modul az alábbi funkciókat nyújtja (ezek a szolgáltatások csak az olvasók azonosítása után érhetők el):

- o olvasói adatok megjelenítése: kölcsönzések, előjegyzések, tartozások,
- o hosszabbítás, előjegyzés,
- o raktári kérések elküldése.

Ez utóbbi azt jelenti, hogy az olvasói kérések nem papíron érkeznek a raktárba, hanem az olvasó által a keresőmodulból elküldött igény azonnal láthatóvá válik a raktárban dolgozó munkatárs képernyőjén. Ez számos előnnyel rendelkezik a hagyományos, papíralapú módszerrel szemben: a keresőmodul azonnal figyelmezteti az olvasót, ha valamilyen okból hibás kérést akar megfogalmazni (pl. polcon van a kötet, letiltás van rajta stb.), a kérés leadása és teljesítése közti idő a töredékre csökken, a többi olvasó azonnal értesül arról, hogy a kötetet más már kikérte a raktárból.

A keresési felülethez könyvtárközi kölcsönzési kérés kezdeményezésére szolgáló beviteli űrlap csatlakoztatható.

2.7.2. Katalogizáló modul

A JavaCAT a JavaPAC-hoz hasonlóan az Interneten keresztül bármely Corvina adatbázishoz hozzá tud kapcsolódni, és onnan egy mozdulattal a katalógusszerkesztőbe tudja átvinni a kiválasztott MARC formátumú rekordot.

A katalogizáló modul támogatja a katalogizálás és a gépi adatcsere magyar és nemzetközi szabványainak alkalmazását.

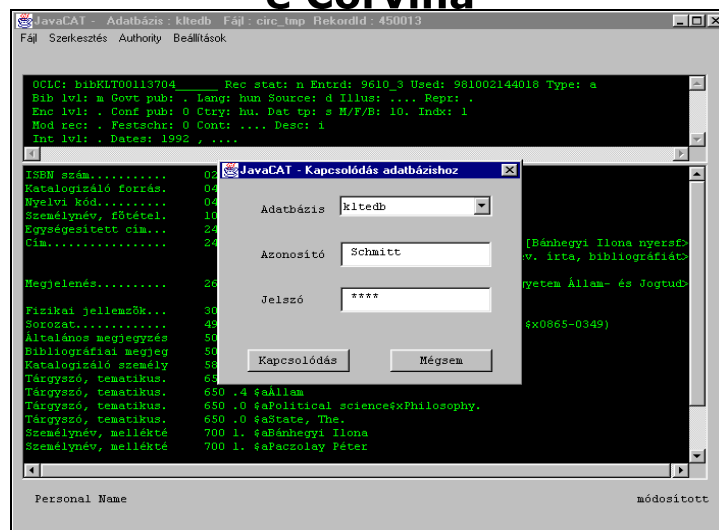
2.7.2.1. Rekordszerkesztés

Adatok bevitelére a MARC rekordszerkesztő áll rendelkezésünkre. A modul nagyon részletes súgó szolgáltatásokkal könnyíti meg a MARC formátumú rekordok létrehozását. Ugyancsak ebből a modulból történik az authority funkciók indítása, valamint a multimédia jellegű információk összekötése a szabványos MARC rekorddal. A MARC szerkesztő tetszőleges bonyolultságú rekordok elkészítését teszi lehetővé. A használatot folyamatosan végigkísérik a súgók, melyek az éppen szerkesztett mező / almező vagy indikátor megnevezését írják ki. A MARC szerkesztőben a szokásos segítő szerkesztői funkciók (másolás, kivágás, törlés stb.) nemcsak menüből, hanem billentyű-kombinációval is használhatók. A speciális karakterek és diakritikus jelek bevitele egyaránt megtehető menüből és billentyűkombinációval. A felhasználói felület testreszabható: betűméret, színek, magyarázómezők hossza stb. tekintetében.

A rekordszerkesztő felület teljes szabadságot nyújt a feldolgozó könyvtáros számára a bibliográfiai leírás elkészítéséhez, semmilyen korlátozás nincs sem tartalmi, sem mennyiségi, sem formai tekintetben. Általánosan úgy fogalmazhatunk, hogy mindazt, amit a MARC szabvány lehetővé tesz, azt a Corvina rendszer katalogizáló felületén is le lehet írni. Többlétszolgáltatást jelent ehhez az, hogy minden dokumentumtípushoz saját, testreszabható űrlapformátumot definiálhat minden felhasználó, amely segítséget nyújt a teljes értékű, hiánytalan bibliográfiai leírások elkészítésében. A program azt is lehetővé teszi, hogy már meglévő bibliográfiai leírást használjunk fel (rekordmásolás vagy sablonként való használat útján) új rekord létrehozására.

A maximális rugalmasságot biztosító MARC rekordszerkesztő mellett a rendszer részét képezi egy űrlapos katalogizáló alkalmazás is, amely előre meghatározott adattartalmú bibliográfiai rekordok egyszerű és gyors létrehozására alkalmas.

A modul többszintű biztonsági rendszere óvja az adatbázist az illetéktelen hozzáféréstől. Lehetőség van a központi szervertől független, önálló munkavégzésre is. Így egy könyvtár, fiókkönyvtár katalogizálhat akár egy önálló, hálózatba nem kapcsolt PC munkaállomáson is, s az elkészült rekordokat akár lemezen is eljuttathatja a központi adatbázisba. A rendszer azonban támogatja a távoli katalogizálást is. Ebben ez esetben a hálózati kapcsolat költségét úgy csökkenthetjük, ha a katalogizálás ideje alatt nem használja az egyébként meglévő Internet kapcsolatot, amit csak a rekordok elkészültekor nyit meg, s a kész rekordokat akkor már egy kattintással a központi szerver munkafájljába mentheti el. A központi rendszer az adatbázis adminisztrátora még ellenőrizheti az elkészült rekordokat, majd egyesítheti a központi adatbázissal.

3. ábra – Katalogizáló modul bejelentkezés

2.7.2.2. Authority kontroll – szabványos alakok kezelése

A Corvina által biztosított authority kontroll funkció biztosítja a szabványos névalakok használatát MARC authority rekordokon keresztül. A szerző, tárgyszó és cím jellegű mezők egységesítése egyszerű folyamattá válik a modul használatával, az olvasóknak áttekinthető és egyértelmű adatokat nyújtva. Az utalókon keresztül szabványos formában építhetők vagy alkalmazhatók már kész hierarchikus tárgyszó rendszerek a saját katalógusban. Egyedülálló funkció a névalak egységesítés és a „global update” is, melynek során egy-egy kattintással lehet a hibás névalakokat helyesre cserélni az összes kapcsolódó bibliográfiai rekordban. Így a rendszer visszakeresés szintjén is azonnal biztosítja a névváltozatok és egységesített nevek kezelését, a hivatkozások és utalások automatikus működését.

2.7.2.3. Háttér adatbázisok használata

A Corvina lehetőséget ad több adatbázis egyidejű megnyitására, az azokban való keresésre és adatáttemelésre a katalógus modulba. Ez a funkció rendkívüli módon megkönnyíti a helyi adatbázisok kiépítését, hiszen a már meglévő bibliográfiai háttér adatbázisokban a megszokott keresőprogrammal keresve a megtalált rekordban csak a helyi jelzeteket kell megváltoztatni.

Jelenleg már több háttér adatbázis is rendelkezésre áll. A Corvina lehetőséget ad a Széchenyi Könyvtár által összeállított Magyar Nemzeti Bibliográfia (MNB) illetve a MOKKA és VOCAL adatbázis online használatára. Ezekben az adatbázisokban a keresés ugyanúgy történik, mint akármely más Corvina adatbázisban, a találatok egy mozdulattal átemelhetők a Corvina rekordszerkesztő moduljába. Ez nagymértékben megkönnyíti a katalogizálási munkát, mivel az OSZK által bevitt adatokat már csak a helyi jelzetekkel kell ellátni.

Ezek az adatbázisok szinte teljesen szükségtelenné teszik eredeti katalógus rekordok létrehozását.

e-Corvina

2.7.2.4. Elektronikus és csatolt dokumentumok kezelése

A Corvina hatékonyan támogatja az elektronikus dokumentumok és egyéb objektumok csatolását a bibliográfiai rekordokhoz. A rendszerbe integrált szkennelő alkalmazás segítségével katalogizálás közben elvégezhető a dokumentum beszkennelése, amelyet automatikusan csatol a rekordhoz, miközben eltárolja a biztonságos háttértárban. A rendszer lehetőséget biztosít az előzetesen beszkennelt dokumentumok manuális vagy automatikus csatolására is.

Az objektumok tárolására is többféle biztonságos megoldást kínál a rendszer.

2.7.3. Kölcsönzés

A JavaCIRC a CORVINA integrált könyvtári rendszer kölcsönzési modulja, amely alkalmas valamennyi kölcsönzési tranzakció – beiratkozás, kiadás, hosszabbítás, visszavétel, előjegyzés – ellátására, támogatja a kölcsönzéssel kapcsolatos munkafolyamatokat: felszólítást, perlést, az olvasók és a kölcsönzési egységek adatainak kezelését.

A modul felváltja a kölcsönzési munka hagyományos nyilvántartásait:

- olvasók nyilvántartása (az olvasó és a jótálló személyes adatai, valamint állandó, levelezési és e-mail címeik, mobiltelefon-számuk);
- olvasójegyek nyilvántartása (aktuális kölcsönzései és előjegyzései, letiltások, bírságok, tartozások, olvasójegy lejárat dátuma);
- kölcsönzési egységek nyilvántartása (levelezési és e-mail címeik, nyitvatartásuk, hozzájuk tartozó lelőhelyek és munkaállomások);
- felszólítások és perlések nyilvántartása;
- példányok nyilvántartása (lelőhely, leltári szám, jelzetek, vonalkód, kölcsönzési tulajdonságok, letiltások, kölcsönzési, előjegyzési és törlési státusz);
- előjegyzett példányok nyilvántartása.

Olvasó - AP885959

Olvasó adatai

Vezetéknév: Keresztnév:
Leánykori név: Születési idő:
Anyja neve: Születési hely:
Szem.ig. szám: Statisztikai kód:
Megjegyzés:

Vonalkódok

Nr	Vonalkód	Típus	Lejár
1.	P6003	OH	2003.10.01.
2.	12345678901234567	df	2003.09.01.

Címek

Nr	T	Város	Uta, házszám	Irányítószám	Telef
1.	H	Komló	Ifjúság u.20	7300	
2.	L	Pécs	Jakabhegyi u.6	7624	

Jóttálló adatai

Vezetéknév: Keresztnév: Leánykori név:
Anyja neve: Születési idő: Születési hely: Szem.ig. szám:

4. ábra – Olvasó nyilvántartás

2.7.3.1. Kölcsönzési és felszólítási politika

A Corvina rendszer nagyon részletes kölcsönzési politika beállítását teszi lehetővé. Ebben megadható az olvasók és példányok kölcsönzési kategóriáinak összerendelése, és minden olvasótípus-példánytípus párra rögzíthető a kölcsönzés időtartama, a hosszabbítások lehetséges száma és ideje, a számolt büntetési tételek esedékességének ideje és mértéke, valamint a türelmi idő. Lehetséges speciális kölcsönzési időtartamok bevezetése, például az éjszakai (overnight) kölcsönzés is. A kölcsönzési időt nemcsak napban, hétben vagy hónapban lehet rögzíteni, hanem órában is. Ez a lehetőséget nyújt a dokumentumok helyben használatának követésére. A beiratkozás kölcsönzési helyekre (pl. tanszéki, tag- vagy fiókkönyvtárba) történik, az olvasó kölcsönzési jogosultsága csak azokra a kölcsönzési helyekre érvényes, amelyekre – külön-külön – beiratkozott. Ezzel garantálni lehet a tag- és fiókkönyvtárak elkülönült, önálló kölcsönzési rendszerének működését.

A kölcsönzés automatizálásának részét képezi a nyitvatartási idő konfigurálása, beleértve ebbe a kivételes zárva és nyitva tartási napokat (pl. ünnepnapok), amelyet a lejárati dátumának kiszámításakor vesz figyelembe.

A kölcsönzési jogosultság (kölcsönözhet-e az olvasó, hosszabbíthat-e még egyszer stb.), a lejárat idő, a késedelmi díj megállapítása a fenti beállítások alapján automatikusan történik, ám ezeknek nagy részét a kölcsönzést végző könyvtáros felülbíráhatja.

A felszólítás ütemezésére is lehetőséget biztosít a rendszer. Olvasótípusonként megadható, hogy mennyi türelmi időt követően, az olvasó melyik címére (állandó, levelezési, jóttálló) küldje a program a sürgetést. A könyvtáros választhat nyomtatott, elektronikus vagy SMS felszólítás küldése közül. Ha a felszólítások száma elérte az olvasótípushoz beállított maximumot, akkor a rendszer perlésre küldi a kölcsönzés, valamint az érintett példány és olvasó adatait (beleértve az olvasó tartozásainak tételes listáját).

2.7.3.2. Kölcsönzési műveletek

Kölcsönzés csak az arra kijelölt kliensgépeken történhet, megfelelő jogosultsággal rendelkező könyvtáros által, az adott kölcsönzési helyre beiratkozott, az adott

dokumentumtípusra kölcsönzési joggal rendelkező olvasó részére. A rendszer minden vonalkódolvasó-típussal együttműködik.

A kölcsönzési műveletek mindegyike előtt ellenőrzést végez a program mind az olvasóra, mind a példányra nézve. Az előbbi esetben a tartozásokra, késedelmekre, érvényességre és egyéb letiltásokra (pl. rongálás miatt nem kölcsönözhet) figyelmezteti a könyvtárost, az utóbbi esetben az előjegyzéseket, a hosszabbítások számát és a letiltásokat ellenőrzi a program. Az ellenőrzés eredményeképpen a program meghíúsíthatja a műveletet, ezt azonban megfelelő jogosultság esetén a könyvtáros felülbíráhatja.

A kölcsönzés teljes munkafolyamata konzisztens egészet képez, az olvasói és példány letiltások automatikusak (amennyiben esedékessé válnak). Ugyanakkor kézzel is tehetők letiltások speciális események esetén. A visszavétel során a speciális kezelést igénylő művek (előjegyzési pult, kötéseti visszahívás stb.) külön figyelmeztetést adnak a kölcsönzőnek.

A rendszer kifinomult előjegyzési lehetőségekkel rendelkezik. Az olvasók előjegyzési kérést adhatnak

- o egy adott mű adott kiadására,
- o egy adott mű adott kiadásának egy (vagy több) kötetére,
- o egy adott mű bármelyik kiadására,
- o egy adott mű bármelyik kiadásának (egy vagy több) kötetére vagy
- o akár különböző művek különböző köteteinek valamelyikére. (erre akkor lehet szükség, ha az olvasó olyan tanulmányt keres, amely több különböző tanulmánykötetben is megjelent).

A program minden visszavételi műveletet követően ellenőrzi az előjegyzéseket, s figyelmeztető üzenetet küld a felhasználó felé. Az előjegyzések érvényességi idejük lejártával automatikusan törölődnek.

A hosszabbítást a rendszer webes keresőfelületén az olvasó maga is elvégezheti.

2.7.3.3. Olvasók nyilvántartása

A rendszer az olvasók nyilvántartásához szükséges minden adatot tárol és sokoldalú visszakereshetőséget biztosít. A könyvtár bizonyos olvasói típusokhoz előírhatja jótálló megadásának kötelezettségét, a programban a jótálló adatainak rögzítésére is van lehetőség. Minden olvasóhoz rögzíthető állandó és levelezési cím, ezeket, valamint a jótálló címét, a modul a felszólítások, értesítések és egyéb levelek címzéséhez használja.

Az olvasói felszólításokat, értesítéseket és leveleket a program mind nyomtatott, mind elektronikus formában (fájlban) elő képes állítani, az utóbbiakat az olvasók e-mail címére is továbbítani tudja. A felszólításokat és értesítéseket nemcsak nyomtatott formában vagy e-mailen keresztül, hanem SMS-ben is megkaphatják az olvasók. A nyomtatása történhet automatikusan (minden felszólítandó olvasónak egyszerre) vagy leválogatást, szűrést követően, felhasználói kezdeményezésre.

e-Corvina

A nyomtatásokhoz a könyvtárosok által megszerkesztett törzsszöveg-fájlokat használja a rendszer. A törzsszöveg-fájlok lehetővé teszik, hogy a folyó szövegű levél tetszőleges pontjára illessze be a felhasználó a program által szolgáltatott adatokat, amelynek révén ugyanazokból az adatokból különböző szövegű (pl. különböző nyelvű) és formátumú felszólítást, értesítést, perlési adatlapot készíthetünk. A törzsszövegeken végrehajtható betű- és bekezdésformázási műveletek esztétikus nyomtatási kép kialakítását teszik lehetővé.

Az olvasó befizetéseiről a rendszerbe integrálható számlázó rendszeren keresztül részletes tételes számla nyomtatható.

2.7.3.4. Jogosultság, biztonság

Tekintettel a kölcsönzési adatok és a folyamat bizalmas jellegére, számos biztonsági réteg szolgál az illetéktelen felhasználás kizárására. A kölcsönzői munkatársak egyedi azonosítása egyúttal egyedi beállításokat is lehetővé tesz, melynek alapján megadható egy munkatárs jogosultságainak listája. A három alapvető jog (törlés, új beírás, módosítás) több mint harminc kategóriában állítható be, például az olvasói adatok, az előjegyzések, a hosszabbítások, bekérések és visszahívások területén. Másik lényeges biztonsági tulajdonság az, hogy a kölcsönzési tevékenység terminálhoz kötött, azaz csak a feljogosított terminálokon indul el a kölcsönzési modul.

A kölcsönzési modul lehetővé teszi a távoli, interneten keresztüli használatot. Az ilyen használat mellett esetlegesen fellépő hálózati hiba esetén lehetőség nyílik a kliens offline (adatbázis-kapcsolat nélküli) használatára, amelynek révén a rendszer biztosítani tudja azt, hogy az olvasók kiszolgálásában ilyenkor sem történik fennakadás. Offline használat esetén a legalapvetőbb kölcsönzési művelet érhető el (kiadás, hosszabbítás, visszavétel, beiratkozás), a kapcsolat helyreállítása után az offline módon rögzített tranzakciókat fel kell tölteni az adatbázisba.

A kölcsönzési tranzakciókról a rendszer – az adatvédelmi jogszabályok figyelembevételével – naplóbejegyzéseket készít, amelyeket felhasználva rendszeradminisztrátori jogosultsággal és felkészültséggel tetszőleges riport és statisztika készíthető a Corvina vezetői információs rendszerén keresztül. A kölcsönzési műveletekről készített naplóbejegyzések tartalmazzák a művelet jellegét, helyét és pontos időpontját, az olvasó típusát, a példány adatait. Ezek azok a szempontok, amelyek alapján a rendszer statisztikákat képes előállítani. A riportok pontos tartalmának meghatározása a rendszeradminisztrátori feladata.

2.7.4. Beszerzési modul

A JavaACQ a CORVINA integrált könyvtári rendszer szerzeményezési modulja, amely alkalmas az állománygyarapítással kapcsolatos összes munkafolyamat – kiválasztás, előszerzeményezés, rendelés, érkeztetés, reklamáció – ellátására, támogatja az állományellenőrzést és az állományból való törlést.

Felváltja a szerzeményezési munka hagyományos nyilvántartásait:

- leltári nyilvántartást (egyedi leltárkönyvet), a példányhoz kapcsolódó adatok megadásával: leltári szám, ár, a beszerzés forrása, beszerzéstípus, számlaszám, azonosító vonalkód, raktári jelzet, lelőhely, példánystátusz, törlési információk;

- állomány-nyilvántartást, tartalmazva valamennyi gyűjteménybe került dokumentumot, adatokat szolgáltatva az állományösszesítéshez (összesített és csoportos leltárkönyv);
- végzi a számla- és keretkezelést;
- létrehozza a szerzeményezési/gyarapítási egységek címtárát (könyvtárak), a beszerzési források adattárát (szállítók);
- Segíti a beszerzési munka adminisztratív munkamozzanatait különböző jegyzékek nyomtatás révén (desideráták, gyarapodási listák, átadás-átvételi jegyzékek, lelőhely-változással járó listák (letéti, állománylisták), ajándék listák készítése reklamáló levelek nyomtatása/küldése, kínálati listák exportja/importja).

Nr	Szerző	Cím	T	Kiadó	Év	S	Határidő	Me	Ár
47.	GÁL JUDIT	A SZÖVETKEZ...		HVG-ORAC...	0...	1	2002.10.25.	2	3 830.40
48.	GYÖNGYÖSI ZOLTÁN	AZ ÉLET ÉS TE...		HVG-ORAC...	0...	1	2002.10.25.	2	3 880.16
49.	BENCZE LÁSZLO	KÖRNYEZETV...		HVG-ORAC...	0...	1	2002.10.25.	2	4 085.76
50.	PIKÓ BETTINA	EGÉSZSÉGSZ...		UJ MANDATUM...	0...	1	2002.10.22.	2	1 504.71
51.		ARPAKÖRI U...		JÓKAI MÓR VÁ...	8	0	2002.10.25.	2	1 520.00
52.	CALLEC, CHRISTIAN	BORENCIKLO...		GABO...	0...	1	2002.10.25.	2	3 782.40
53.		MATEMATIKAI...		KONCEPT-H...	0...	1	2002.10.25.	2	980.31
54.		KÖSBUTH LAJ...		VÁLASZ...	0...	1	2002.10.25.	2	5 966.00
55.	CSÁKY KÁROLY	JELES ELŐDEI...		LILIUM AURUM...	0...	1	2002.10.25.	2	1 140.00
56.		ARPAKÖRI U...		JÓKAI MÓR VÁ...	1	7	2002.10.25.	2	1 520.00

5. ábra – Megrendelések nyilvántartása

A nyomtatásokhoz a felhasználók által megszerkesztett törzsszöveg-fájlokat használja a rendszer. A törzsszöveg-fájlok lehetővé teszik, hogy a folyó szövegű levél vagy riport tetszőleges pontjára illessze be a felhasználó a program által szolgáltatott adatokat, amelynek révén ugyanazokból az adatokból különböző szövegű (pl. különböző nyelvű) és formátumú nyomtatást készíthetünk. A törzsszövegeken végrehajtható betű- és bekezdésformázási műveletek esztétikus nyomtatási kép kialakítását teszik lehetővé. A nyomtatásokat fájlba is irányíthatjuk és a program bizonyos pontjain – pl. rendelések, reklamálások, letéti és állománylisták stb. esetén – elektronikus formában emailben is továbbíthatjuk.

2.7.4.1. Gyarapítás

A program a gyarapítás egész folyamatát hatékonyan támogatja. Ennek lépései a következők:

- ajánlati lista készítése és köröztetése,

- igények bejelentése,
- igények ellenőrzése, elbírálása, jóváhagyása,
- megrendelés,
- érkeztetés,
- reklamálás, lemondás,
- állományba vétel,
- számlázás, ajándékozási (csere-, köteles-) jegyzék készítése.

A folyamat tetszőleges fázisban – de legkésőbb az érkeztetéssel – indítható, így a program egyformán támogatja a tervszerű gyarapítást, az azonnali vásárlást és az ajándékozás különböző eseteit is. Az egyénre szabott jogosultsági rendszer biztosítja, hogy a felhasználók csak a számukra engedélyezett funkciókat hajthassák végre, s az engedélyezett funkciókat is korlátozhatjuk megadott igényhelyekre vagy dokumentumtípusra. A folyamat egyes fázisai támogatják a modern kommunikáció eszközeit: mind az igénybejelentések, rendelések, reklamálások történhetnek elektronikus levelezés útján is.

Az ajánlati és igénylista, a megrendelések és az érkeztetési lista importálás útján is bővíthetők. Az importálás történhet minden olyan online (internetes) rendszerből és (kiadói vagy terjesztői) CD-ről, amely USMARC vagy HUNMARC adatokat képes szolgáltatni, beleértve ebbe saját könyvtárunk katalógusát is, amely például törlésen átment, pótolandó példányok beszerzésekor használható lehetőség.

A modul több lehetőséget kínál az igények és rendelések pillanatnyi státuszának megtekintésére. A rendszer az igényekhez tárolja az igényhelyet, az igénylő személyét, az igényelt példányszámot és az igénylés dátumot, a megrendelésekhez pedig a megrendelést készítő felhasználó azonosítóját, a megrendelés dátumát, a határidőket, a megrendelés típusát (standing order) és a fizetés módját.

2.7.4.2. Állomány-nyilvántartás

A Corvina rendszer kiváltja a leltározással kapcsolatos hagyományos nyilvántartásokat. A rendszer több leltárkönyvet kezel egyidejűleg, lehetőséget biztosítva az automatikus és manuális leltáriszám-kiosztásra is. A modul támogatja az állományellenőrzést és a hozzá kapcsolódó munkafolyamatokat: a leltárhiány-lista összeállítását és az állomány-apasztást.

Az állományba vételi munkafolyamatot a modul több, egymástól független leltári- és helyrajzi számsorok használatával támogatja. A számsorok mindegyik elő- és/vagy utótag megadásával definiálhatóak, a számsorok hiánytalan, szigorúan monoton növekedését a program garantálja. A rendszer alkalmas arra, hogy mind az egyedi, mind a csoportos leltárkönyvet helyettesítse.

Az állományellenőrzés e modul használatával a példányok vonalkódjának beolvasására (vagy leltári számaik begépelésére) egyszerűsödik. Az állományellenőrzéshez használható mobil eszközökkel való együttműködés megoldott. A beolvasott

példányokra bejegyzés kerül, amely tartalmazza, hogy adott napon állományellenőrzésen esett át (és tartalmazza a felhasználó azonosítóját is). A program ezeknek a bejegyzéseknek a felhasználásával állítja össze a leltárhiány-listát, amelyeknek tételeiből a felhasználó törlési jegyzéket készíthet. Az állományellenőrzési munkafolyamat történhet a fent ismertetettől eltérő módon is: pl. állománytestekről vagy állományrészekről nyomtatott listák felhasználásával.

Törlési lista a különféle selejtezési okokból (elveszett, megtérített stb.) törlésre jelölt példányokból állítható össze. Az így előállt lista – magasabb jogosultságot igénylő – jóváhagyásával történik meg a tényleges kivonás. A kivonás nem jár együtt a bibliográfiai rekord törlésével (ez a katalógizáló modulban végezhető, külön jogosultságot igénylő művelet.)

A modul állományinformációs és példányinformációs ablaka teljes részletességgel tartalmaz minden gyarapítással és állománykezeléssel kapcsolatos információt.

A modul részét képezi a letéti mozgásokkal kapcsolatos teendők támogatása: kiadási és visszavételi listák összeállítása, nyomtatása, határidők kezelése stb.

2.7.4.3. Pénzügyi keretek

A gyarapítási modul támogatja a pénzügyi tervezés és elszámolás folyamatait is. Négydimenziós, rugalmasan testreszabható, hierarchikus költségkeret-rendszerben lehet követni a pénzek felhasználását. A négy dimenzió lehetővé teszi, hogy

- a) igényhelyekre (pl. tag- vagy fiókkönyvtárakra),
- b) dokumentumtípusokra,
- c) pénzügyi forrásokra és
- d) származási helyre (magyar vagy külföldi)

bontva nyújtson információt a könyvtár pénzügyi helyzetéről. (Ez egyes dimenziók más szempontja is kicserélhetőek annak érdekében, hogy a költségkeret-rendszer pontos megfeleljen a testreszabhatóság kritériumának.) A költségkereteket évente kell létrehozni, de ehhez felhasználhatjuk az előző évben létrehozott kereteket (a költségkeretek rendszere akár teljes egészében megegyezhet az előző évivel). Lehetőség van az egyes szállítóknál elköltött, illetve lekötött összegek nyomon követésére is. A program tetszőleges időpontban részletes információt nyújt akár egy keret (legalacsonyabb szint), akár – magasabb szinten – több keret együttes alakulásáról. Ez a részletes információ tartalmazza

- o a kifizetett,
- o a számlázott, de még nem fizetett,
- o az érkeztetett, de még nem számlázott,
- o a megrendelt, de még nem érkeztetett tételek valamint
- o az elfogadott, de még meg nem rendelt igényeket összértékét.

e-Corvina

Az igénylés, megrendelés és érkeztetés során az árak devizában is megadhatóak. Számlázáskor a program támogatja az ÁFA-tartalom és a rendszeres szállítói kedvezmények kiszámítását. A nem számlázott tételekről (csere, ajándék, kötelespéldány) ajándékozási listát lehet összeállítani.

Nr.	Kód	Megnevezés
1.	0801	Központi könyvtár
2.	0801B	Budapest Gyűjtemény...
3.	SZOC	Szociológia
Nr.	Kód	Megnevezés
1.	NEMOM	minisztérium
2.	Főnök	költségvetés
3.	FD	Régi
4.	OIK	nemzetiségi
Nr.	Kód	Megnevezés
1.	KÖNYV	könyv
2.	CD	CD lemez
3.	VIDEO	videofilm
4.	CDROM	CD ROM
5.	AUDIO	audio kazetta
6.	DVD	DVD
7.	KISNY	Kísnyomtatvány
Nr.	Kód	Megnevezés
1.	MAGYAR	magyar
2.	KULF	külföldi

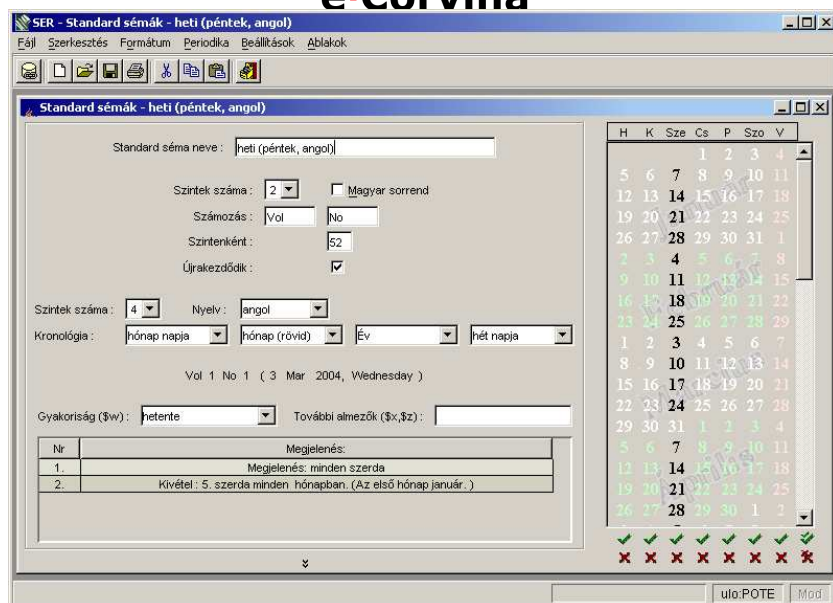
6. ábra – Költségkeret kategóriák

2.7.5. Folyóirat modul

A modul végzi a folyóiratok példányainak érkeztetését, lehetővé teszi állapotuk folyamatos követését a megrendeléstől a szállításon át a megérkezésig. A folyóiratok érkeztetésének tetszőlegesen bonyolult mintája adható meg, kivételekkel és az indexek, mellékletek, különszámok, összevont számok természetes, automatizált kezelésével. Támogatja a reklamáló levelek automatikus létrehozásának részletes beállítását. A modul alkalmas a kötetzeti munkák elvégzésének nyomon követésére is. A kurrens példányok az állományba vétel során úgynevezett holding információkká alakulnak át, amely tartalmazza az egyes füzetekhez már rögzített bibliográfiai és analitikus leírásokat, az olvasók számára ezzel áttekinthetőbb képet adva egy folyóirat teljes állományáról. A nem kötendő számokból selejtezési jegyzék készíthető, amelyre az előre megadott őrzési idő leteltével a program figyelmezteti a felhasználót.

A folyóiratokhoz köröztetési listákat állíthatunk össze, amelyet a program a folyóirat minden beérkezett számhoz kinyomat.

A rendeléssel kapcsolatos műveletek – előfizetés, újrarendelés, szállítók nyilvántartása, pénzügyi keretek kezelése – a gyarapítási modullal együttműködve, annak jól körülhatárolható, igény esetén elkülönülő részeként történik: külön pénzügyi kereteket definiálhatunk a folyóiratokhoz, a jogosultsági rendszerben olyan szerepköröket hozhatunk létre, amellyel csak a folyóiratokhoz kapcsolódó szerzeményezési munkafolyamatokat lehet végezni.

7. ábra – Folyóíratséma-szerkesztés

2.7.6. Vezetői információs rendszer - jelentések készítése

A jelentések, statisztikák készítése részben az adatbázis kezelő rendszer report funkcióján alapul, részben Perl nyelven írt modulokon. Ennek használatához ad egyszerűen kezelhető grafikus felületet a modul. A jelentések és statisztikai kimutatások mind SQL nyelven készültek, így a könyvtár igényeihez szükség esetén gyorsan módosíthatók. A leggyakrabban használt jelentések: lejárat, bekérés, visszahívás, büntetések, kölcsönzési statisztikák nyomtatása (kiugró használati arányok, kölcsönzési aktivitás, beiratkozások)- stb. A modul lehetőséget ad a statisztikák körének tetszőleges bővítéséhez is. A felmerült igényeknek megfelelően a jelentések megtekintése és nyomtatása Web böngészőn keresztül történik, így nincs szükség semmilyen kliens telepítésére a lekérdező számítógépén.

A riportok és statisztikákat tetszőleges szűrési feltételekkel kiegészíthetjük, ami kölcsönzési helyre, igényhelyre (azaz tagkönyvtárankénti), de akár felhasználókra vagy lelőhelyekre korlátozott statisztikák készítését is lehetővé teszi.

2.7.7. Rendszeradminisztráció

A rendszeradminisztrációs modullal végezhető el az összes modul paramétereinek beállítása. A modul szintén grafikus felületet használ, így a kritikus munkát nagymértékben egyszerűsíti. Itt végezhető el az egyes modulok felhasználó azonosítóinak, jelszavainak és felhasználói konfigurációinak beállítása.

2.7.7.1. Jogosultsági rendszer

A rendszer rugalmasan konfigurálható, részletes, de ugyanakkor kevés adminisztrációt igénylő jogosultsági rendszerrel rendelkezik.

e-Corvina

A jogosultsági rendszer alapját a szerepkörök képezik. A szerepkörök tevékenységek vagy funkciók egy csoportját jelentik. A felhasználók jogosultságait az határozza meg, hogy mely szerepköröket rendeljük hozzájuk. Az egyes tevékenységekhez korlátozó feltételeket is meg lehet adni (pl. csak meghatározott típusú tartozások kiszabása és rendezése – pl. csak kölcsönzési és késedelmi díjat szedhet –, csak meghatározott dokumentumtípust – pl. csak videót, CD-t és DVD-t – rendelhet, érkeztethet stb.). Korlátozást a felhasználók szintjén is megadhatunk (pl. 'kölcsönző' szerepkör minden tevékenysége csak megadott kölcsönzési helyen végezhető).

A szerepkörök létrehozása – a tevékenységek csoportosítása révén – a rendszeradminisztrátor feladata, ez könyvtárműködési és -szervezési szakismeretet igénylő és időigényes feladat (informatikai ismeretekre azonban nincs szükség), ám általános esetben csupán egyszer kell létrehozni a szerepköröket, így ez sem támaszt rendszeres és így komoly erőforrásigényt a könyvtárral szemben. A mindennapi munka során már csak a felhasználókhöz kell e szerepköröket hozzárendelni, amely semmiféle szakismeretet nem igénylő, gyorsan és könnyen elvégezhető adminisztrátori feladat.

2.7.7.2. Naplózás

A program naplózást végez mind a példány-, mind az olvasó rekordok létrehozásáról és módosításáról. A naplóbejegyzések tartalmazzák a felvitel tényét, illetve a módosítás jellegét, a felhasználó azonosítóját és a dátumot. A naplóbejegyzések rekordonként megtekinthetők a szerzeményezési és állomány-nyilvántartási modulban, a vezetői információs modulban pedig statisztikák készítésére használhatjuk fel ezeket a naplóbejegyzéseket.

3. KIEGÉSZÍTŐ SZOFTVEREK

A szerverre UNIX operációsrendszert telepítünk (Solaris vagy Linux) a könyvtár rendszergazdájával egyeztetett módon. Az operációsrendszernek része a könyvtári portált szolgáltató webszerver, a biztonságos fájlserver működtetéséhez szükséges szoftver eszközök, valamint a webes fejlesztéseket támogató technológiák is..

A Corvina rendszerben az adatkezelési feladatokat Oracle adatbázis-kezelő rendszer végzi. Az Oracle rendszer használatának számos előnye van, ami összességében kedvezőbb érték/költség arányt eredményez mint más hasonló rendszerek. Az Oracle rendszer legfontosabb tulajdonságai:

- stabilitás – gyors válaszidők, extrém nagy adatbázis esetén is
- hangolhatóság – hardver, alkalmazás és adatbázis összhangjának megteremtése, beállításokkal
- többféle automatizálható online és offline adatbázis-mentési eljárás.
- támogatási szolgáltatások – kiemelten jó support Magyarországon
- biztos jövő – piacvezető pozíció, kiemelkedő pénzügyi és műszaki háttér
- megbízhatóság – hozzáférési és adatbiztonság

Az Oracle adatbázis-kezelő rendszer kritikus rendelkezésreállású rendszerek ellátására alkalmas. Alapvetően 7x24 órás műszakban folyamatos üzemelésre képes. Többszintű mentési rendszere ütemezett módon, on-line üzemből valósul meg. Tranzakció naplózási rendszere lehetővé teszi tetszőleges állapot helyreállítását, a konzisztens állapot regenerálást.

Az informatika gyors fejlődése mellett kiemelkedő szerepe van annak, hogy az alkalmazott eszközök milyen gyorsan tudnak alkalmazkodni a változásokhoz, milyen érdek fűződik a hibák gyors javításához, a új igények teljesítéséhez. Ennek garanciáját a tőkeerős, a piaci versenynek kitett cégek gazdasági érdeke jelenti. Mivel az Oracle cég megfelel ezeknek az elvárásoknak, a Corvina rendszer kiszolgáltatását, hosszú távon az Oracle cég termékeivel látjuk biztosítottak.

4. KAPCSOLÓDÓ SZOLGÁLTATÁSOK

A bevezetési folyamat támogatása az alábbi részfeladatokat tartalmazza.

4.1. Telepítés

A szerver telepítését, az operációs rendszertől az alkalmazásig az e-Corvina Kft végzi. Ennek során telepítésre kerül az operációs rendszer, az Oracle adatbázis-kezelő rendszer valamint a Corvina szerver oldali összetevői. A konverziót követően megtörténik az adatbázis felépítése, betöltése. A konzultációk során kialakított elképzeléseknek megfelelően elvégezzük a szükséges módosításokat a konfigurációs állományokban és paramétertáblákban.

A szerver telepítésével párhuzamosan elvégezzük a program kliens összetevőinek telepítését, és beállítását a kijelölt kliens gépeken. A tagkönyvtári kliensek konfigurálásához szükség van a megfelelő internet kapcsolatra, és a biztonságos bejelentkezés feltételeire is.

A hálózat kialakítása, beleértve a tűzfal, router, proxy és egyéb hálózati összetevők telepítését és konfigurálását, a könyvtár feladata.

4.2. Konverzió

A könyvtár meglévő adatbázisának teljes, és hibátlan konverzióját, az e-Corvina munkatársai sok éves tapasztalat során kialakított metodika szerint végzik. Az elmúlt években számtalan különböző adatbázis (TextLib, Textar, ISIS, dbase, MSAccess, stb.) több millió rekordjának konverzióját végeztük el sikeresen, az ügyfeleink megelégedettségére. A konverzió nemcsak a bibliográfiai és példányadatokra, hanem a kölcsönzői adatokra – igény esetén beszerzési törzsadatokra is – vonatkozik.

A konverzió előfeltétele a meglévő adatok kiexportálása a meglévő rendszerből. Ennek biztosítása a könyvtár feladata.

A bibliográfiai adatbázis konverziója során az első lépés a konverziós szabályok kidolgozása, amit könyvtáros és informatikus szakértők a könyvtár szakértőivel közösen végeznek. Ennek során kell meghatározni az adatelemek MARC megfeleltetésének szabályait, valamint a szükséges szegmentálási feladatok algoritmusát.

e-Corvina

Ezt követi az első konverzió végrehajtása. A kapott adatokból MARC rekordokat állítunk elő. Ha szemrevételezés és szűrőpróbaszerű ellenőrzés alapján a konverzió megfelelőnek tűnik, akkor felépítünk egy adatbázist, amit a könyvtár munkatársainak alapos ellenőrzésnek kell alávetniük.

A teszt során felmerülő észrevételek alapján megismételjük a konverziót, amit ismét ellenőrzés követ.

Előfordulhat, hogy több konverziós körre van szükség. Ez jelentős mértékben függ az adatok szegmentáltságától, konzisztenciájától, valamint a konverziós szabályok, algoritmusok és az ellenőrzések hatékonyságától.

4.3. Konzultáció

A Corvina rendszer testre szabását széles határok között végezhetjük el, az egyes könyvtárak elvárásainak, munkastílusának, jellegzetességeinek figyelembevételével. Egyes beállítások egyszerűen szabadon módosíthatók a használat során, míg más paraméterek megváltoztatása későbbiekben nehézséget okozhat. Ezért nagyon fontos, hogy az éles használatot megelőzően, a könyvtár kulcsfelhasználói, különböző szakértőkel folytatott konzultációkon keresztül megismerjék a lehetőségeket, valamint az egyes döntések hatását a későbbi munkafolyamatokra.

4.4. Oktatás

A rendszer használatának oktatását olyan gyakorló könyvtárosok végzik, akik ismerik a program minden finomságát, és tanfolyamok vezetésében is nagy tapasztalattal rendelkeznek. Az oktatások csoportosan zajlanak a könyvtár telephelyén. Minden résztvevő számítógép előtt ülve, az oktató útmutatásait követve sajátítja el a rendszer használatának módját. A rendszer használatának elsajátítását részletes felhasználói dokumentáció is segíti.

A feldolgozási munka elsajátítására átlagosan 2-4 nap szükséges, előképzettségtől illetve más rendszerek használatával szerzett tapasztalat függvényében.

A kölcsönző, gyarapító és folyóirat modul elsajátítása rendszerint 2-2 napot vesz igénybe.

Külön oktatást tartunk a rendszer-könyvtárosok és az üzemeltetést végző informatikusok számára.

Ki kell emelni azt, hogy a Corvina rendszer felhasználói olyan közösséget hoztak létre, melyben a kölcsönös segítségnyújtás és egymás támogatása – tippek és trükkök, használati tanácsok – az együttműködés alapja. Így a szokásos oktatáson és szállítói támogatáson túl a felhasználói közösség is lényegesen hozzájárul a sikeres későbbi használathoz.

4.5. Retrospektív konverzió

A könyvtárak cédulakatalógusának retrospektív konverzióját többféle módon támogatjuk. Igény esetén a teljes retrospektív konverzió elvégzésére ajánlatot teszünk. A könyvtár saját maga által végzett retrospektív konverziójához a katalógizáló modul offline módon is használható, így támogatva az otthon végzett

munkát. A katalogizáló és az OPAC modul Interneten keresztül elérhet távoli katalógusokat is, így a cédulaadatokat a megfelelő forrásból átvett MARC rekordok sok esetben lényegesen bővebb és pontosabb adathalmazzal egészítik ki.

4.6. Támogatás

Az ügyfeleinknek – külön szerződés szerint – széles skálán mozgó különböző támogatási szolgáltatásokat nyújtunk a telefonos segítségnyújtástól egészen a helyszíni üzemeltetésig.

A támogatás legfontosabb eleme a szoftverkövetési szolgáltatás, ami a rendszer folyamatos fejlesztésének fő anyagi bázisát jelenti, és ami a felhasználók számára a jövő biztonságát adja. A szoftverkövetési szolgáltatásunkra akár 5 éves szerződést is kötünk ügyfeleinkkel.

A szoftverkövetés keretében az ügyfelek külön díjazás nélkül jogosultak a program új verzióinak használatára.

A fejlesztési munkánk során kiemelt fontosságot tulajdonítunk a meglévő ügyfeleink minél jobb kiszolgálására. Ennek érdekében egy felhasználói csoportot hoztunk létre, a Corvinát használó könyvtárak felhatalmazásával, amely csoport aktívan részt vesz a fejlesztések specifikálásában, illetve a feladatok prioritásának meghatározásában. Ez az együttműködés biztosítja, hogy a rendszer a felhasználók valós igényeinek megfelelően fejlődjön.

4.6.1. Rendszer-felügyelet*

A szolgáltatás célja a Corvina rendszer működésének zavartalan biztosítása a rendszer távoli elérésével. A szolgáltatás során a hibák megelőzése a potenciális veszélyforrások, szűk keresztmetszetek felderítésével és a rendszer folyamatos monitorozásával történik.

A szolgáltatás két legfontosabb eleme a technikai megfigyelés és a távoli üzemeltetés. A technikai megfigyelés során közvetlen beavatkozás nem történik, az esetleges veszélyforrásokról az ügyfél szakemberei értesítést kapnak. A távoli üzemeltetés során meghatározott üzemeltetői részfeladatokat veszünk át Ügyfelünk szakembereitől, melyeket távoli eléréssel is lehet biztosítani.

A szolgáltatás az operációs rendszer szintjétől az alkalmazás által használt adatbázis kezelőn át az alkalmazás szerver oldali komponensének szintjéig terjed.

A távoli eléréssel biztosított üzemeltetés keretében végzett feladatok a következők:

- Rendszer jellemzők figyelése
- Napló bejegyzések elemzése
- Távolról elvégezhető hibamegelőző műveletek végrehajtása
- Veszélyforrások felderítése
- Felhasználók és hozzáférési jogosultságok adminisztrálása
- Távolról elvégezhető üzemeltetési feladatok ellátása

* A szolgáltatás nem tartalmazza a rendszer távoli eléréséhez szükséges infrastruktúra kiépítését.

4.6.2. Rendszertámogatás

A rendszertámogatás célja a Corvina rendszerrel kapcsolatos felhasználói, rendszergazdai vagy üzemeltetési kérdések, problémák megoldása, hibák felderítése és elhárítása, olyan mérnökök bevonásával, akik a Corvina alkalmazást fejlesztői és felhasználói mélységben is jól ismerik.

A szolgáltatás az operációs rendszer szintjétől az alkalmazás által használt adatbázis kezelőn át az alkalmazás kliens oldali komponensének szintjéig terjed.

A szolgáltatásban vállaljuk, hogy mérnökeink a Szolgáltatási Idősávban Ügyfelünk számára folyamatosan rendelkezésre állva fogadják a rendszerrel kapcsolatos bejelentéseket, kérdéseket, és akár 4 órás időintervallumon belül (Maximált Reakcióidő) telefonon vagy e-mail-ben tájékoztatást nyújtanak, vagy távoli eléréssel** megkezdik a rendszer hibabehatárolását és hibaelhárítását. A hibakezelés területén egyponthibabejelentést – hibakezelést biztosítunk (a hibabejelentésre dedikált e-mail cím corvina@e-corvina.hu áll rendelkezésre), amely a hiba elhárításáig teljes hiba – menedzsmentet lát el és Ügyfelünk számára egy ponton elérhető egyértelmű kommunikációs csatornát biztosít.

A rendszertámogatás átalánydíja tartalmazza a rendszerrel kapcsolatos kisebb technikai feladatokhoz kapcsolódó kérdésekhez a rendszert üzemeltetők részére, telefonon vagy e-mailben nyújtott segítséget, valamint a távoli eléréssel elvégezhető kisebb javítások, módosítások elvégzését. A szolgáltatás körébe az 1 órát meg nem haladó feladatok tartoznak.

A rendszertámogatás keretei között a rendszerrel kapcsolatos komolyabb, mély szakmai tapasztalatot igénylő technikai feladatokhoz, tanácsadáshoz óradíj alapú elszámolással szakembereket biztosítunk.

4.6.3. Szoftverkövetés

A szoftverkövetés célja a Corvina rendszer legfrissebb verzióinak, javító kiadásainak Ügyfeleink rendelkezésére bocsátása, külön térítés nélkül. Vállaljuk, hogy ügyfeleink részére hivatalos írásbeli értesítést küldünk minden újabb szoftververzió megjelenésekor, továbbá, hogy az értesítést követően 15 napon belül minden külön kérés nélkül ügyfeleink számára átadjuk a legfrissebb verziót.

Az aktuális verzióhoz képest a Szoftver funkcionalitásának bővítését, új szolgáltatások biztosítását eredményező módosítások új verziót eredményezhetnek. Az új verzió megjelenését követően, a hibajavítás miatt történő módosítások csak az új verzióval együtt állnak rendelkezésre. Új verzió átadása esetén azt úgy bocsátjuk Ügyfeleink rendelkezésére, hogy biztosítjuk, a verzió működtetését egy, az Ügyfeleink megbízásában lévő átlagos rendszergazdai ismeretekkel bíró kolléga el tudja végezni, kikerülve ezzel azt, hogy Ügyfeleink számára az új verziókban lévő módosítások többletterhet jelentsenek.

** A távoli eléréshez szükséges infrastruktúra kialakítását a szolgáltatás nem tartalmazza.

e-Corvina

Az új verzióknak, az Ügyfelek által, a licenszszerződésben meghatározott moduljait külön térítés nélkül adjuk Ügyfeleink részére. Az új verzió egy példányáért további használati díjakat nem számolunk fel.

Az egyes új verziók kiadásakor biztosítjuk a dokumentáció kiegészítését is azon kézikönyvekre, amelyeket Ügyfelünk jogosult használni. A dokumentációnak része a verzió telepítési leírása is.

Abban az esetben, ha Megrendelő olyan verziót használ, amely leváltásra kerül egy új - Megrendelő rendelkezésére bocsátott - verzió által, a leváltott verzió további használatával kapcsolatos felelősség Megrendelőt terheli.

A funkcionalitás bővítése

Megrendelő igénye esetén megvizsgáljuk a Megrendelő szükségleteinek megfelelő szoftvermódosítások elvégzésének lehetőségét. A módosítások elvégezhetőségét a Szoftver többi felhasználójával valamint saját fejlesztési stratégiánkkal összehangolva ítéljük meg, és ennek alapján döntünk arról, hogy a fejlesztést a szoftverkövetésen belül, vagy egyedi megállapodás és szerződés keretében tudjuk vállalni.

Az egyedi, a szoftver tervezett irányvonalába nem illő, illetve prioritás alapján időben hátrébb sorolt módosítások elvégzését külön megállapodásban kell szabályozni. Az ügyfelek egyedi igénye alapján történő funkcionalitás bővítés általános érvényű beépítésre is kerülhet a Szoftverbe, aminek eredményeként az más Felhasználók számára is elérhetővé válik, és Szállító döntésétől függően az új verziók integráns részét képezheti.

Együttműködés

A könyvtárak és fejlesztők együttműködésének szervezett kereteit a projektértekezlet és az éves beszámoló biztosítja.

A projektértekezlet megtartására havi rendszerességgel kerül sor. Ezen a fejlesztők képviselőin kívül a könyvtárak által meghatalmazott szakemberek vesznek részt. Az értekezlet célja az elvégzett fejlesztési munka értékelése, a szoftverfejlesztés irányának, a feladatok prioritásának megvitatása. Az értekezletről emlékeztető készül, amit a szoftverkövetésben érdekelt könyvtárak megkapnak.

Évente legalább egy alkalommal beszámolót tartunk - minden érintett könyvtár számára nyilvános fórumon - az elvégzett munkáról és az előttünk álló tervekről.

5. REFERENCIÁK

5.1. Országos szolgáltató rendszerek

- [MOKKA – Magyar Országos Közös Katalogizáló Rendszer](#)
- [VOCAL – Corvina könyvtárak közös katalogizálási rendszere](#)
- [ODR – Országos Dokumentumellátó Rendszer Központja](#)

5.2. Egyetemi, főiskolai és kutatóintézeti könyvtárak

- [Debreceni Universitas Egyetemi és Nemzeti Könyvtár \(5 egyetemi, főiskolai és kutatóintézeti könyvtár\)](#)
- Református Teológiai Akadémia Könyvtára, Debrecen
- [Szegedi Universitas \(6 egyetemi, főiskolai és kutatóintézeti könyvtár\)](#)
- Katolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára, Szeged
- [Nyugat-Magyarországi Egyetem \(5 egyetemi, főiskolai és kutatóintézeti könyvtár, 10 középfokú intézmény könyvtára\), Sopron](#)
- [Pécsi Tudományegyetem \(4 egyetemi és főiskolai könyvtár\)](#)
- [Magyar Képzőművészeti Egyetem Könyvtára, Budapest](#)
- [Magyar Iparművészeti Egyetem Könyvtára, Budapest](#)
- ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskola Könyvtára, Budapest
- MTA Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézet Könyvtára, Budapest
- Károli Gáspár Református Egyetem Könyvtára, Budapest
- Általános Vállalkozásfejlesztési Főiskola, Budapest
- [Evangélikus Hittudományi Egyetem, Budapest](#)
- Budapesti Kommunikációs Főiskola, Budapest

- [Sapientia Szerzetesi Főiskola, Budapest](#)
- Dunaújvárosi Főiskola, Dunaújváros
- Protestáns Teológiai Intézet, Kolozsvár

5.3. Közművelődési Könyvtárak

- [Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, Budapest](#)
- [Illyés Gyula Megyei Könyvtár és 16 községi könyvtár, Szekszárd és Tolna megye](#)
- [Somogyi Könyvtár, Szeged](#)
- [Balassi Bálint Megyei Könyvtár, Salgótarján](#)
- [Csorba Győző Megyei Könyvtár, Pécs](#)
- Eötvös Károly Megyei Könyvtár, Könyvtári Egyesület, Veszprém
- [Solymár Imre Városi Könyvtár, Bonyhád](#)
- [II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár](#), Miskolc
- [Békés Megyei Könyvtár](#), Békéscsaba
- [Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Versegly Ferenc Könyvtár , Szolnok](#)
- Tiszaöldvári Városi Könyvtár

5.4. Szakkönyvtárak

- [Magyar Országgyűlés Könyvtára, Budapest](#)
- Népjóléti Központ Könyvtára, Salgótarján
- Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézet, Kecskemét
- Evangélikus Országos Könyvtár, Budapest
- Platán Könyvtár, Budapest
- Kodály Zoltán zeneművészeti Szakközépiskola Könyvtára, Debrecen

e-Corvina

- Fazekas Mihály Fővárosi Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium Könyvtára, Budapest
- Fővárosi Csatornázási Művek Könyvtára, Budapest

5.5. Múzeumok

- Jósza András Múzeum, Nyíregyháza
- Petőfi Irodalmi Múzeum, Budapest

5.6. Levéltárak

- Magyar Országos Levéltár, Budapest

5.7. Egyéb

- Erdélyi Közös Katalógus (EKKA), Kolozsvár